

ПРАВА НА ВОЛЮ

№21 (226)
2007

Праваабарончы бюлетең

Сухайр
БЕЛХАСЕН:
"Беларускі
рэжым – самы
рэпрэсіўны
у Еўропе"

1 лістапада завяршыўся візіт у Беларусь прэзідэнта Міжнароднай федэрациі правоў чалавека Сухайра Белхасен. На выніковай прэс-канферэнцыі яна заяўвіла, што "палітычны рэжым у Беларусі — самы рэпрэсіўны на адрес Дашкевіча і Фінькевіча зьяўляючыца съмешнымі".

Па вяртанні ў Францыю спадарыня Белхасен мае намер стварыць міжнародны камітэт у падтрымку Андрэя Клімава. Яна прапануе ўступіць у яго вядомым дзеячам: "Клімава зъміяцілі ў калонію за 328 кіламетраў ад Менску, і гэта абуральна. Ён не патрапляе пад амністыю, як і іншыя. Пачынаеш задаваць пытаньне: навошта гэтая амністыя была задуманая? З-за дрэннага абыходжання Клімаў атрымаў хваробу сэрца. І мы лічым, што афіцыйныя асобы адказныя за яго психалагічны і фізичны стан. Чалавек напісаў, што ён быў заставацца жывым, бо ўбачыў яшчэ горшае пекла, — гэта съведчыць, што ён знаходзіцца ў невыносных умовах".

Тэрміновыя заходы закрануць і іншых палітвязняў. Сухайр Белхасен кажа, што ўсе єўрапейскія прадстаўнікі мусяць прасіць, каб іх дапусцілі на працэс Зьмітра Дашкевіча, інакш суд пройдзе за зачыненымі дэзвярымі.

Таксама федэрация падтрымае разгляд Камітэтам ААН па правах чалавека скарыгі адноса Аляксандра Казуліна.

"У єўрапейскай краіне ёсьць чатыры вязні сумленія, — гэта абсалютна скандальны факт. Трэба мабілізаваць єўрапейскую супольнасць, каб усіх вязніяў сумленія вызвалілі".

(Працяг на стар. 2)

Сябры Зыміцера Дашкевіча каля будынку Шклоўскай калоніі.

Фота:Медіа.нет

Зыміцер Дашкевіч: супраць сяброў съведчыць не магу...

Зыміцер Дашкевіч адбывае паўтарагадовае зъняволенне ў шклоўскай папраўчай калоніі. Ён быў асуджаны 1 лістапада 2006 году за ўдзел у незарэгістраванай арганізацыі. Летам 2007 году Зыміцер катэгарычна адмовіўся даваць паказаныні супраць сваіх сяброў з Маладога Фронту, у прыватнасці супраць Івана Шылы. За гэта яго абвінавацілі ў парушэнні артыкулу 402 КК «Адмова альбо ўхіленне съведкі ад даванання паказанія». Паводле гэтага артыкулу Дашкевіч мог атрымаць дадаткова яшчэ паўгоду турмы.

Суд над Зымітрам Дашкевічам начаўся 6 лістапада ў Шклове. Да сценаў калоніі падтрымала Зымітра прыйшло каля пяцідзесяці чалавек. Вячаслава Дашкевіча, баць-

Зыміцер Дашкевіч.

ку Зымітра, на судовы працэс не пусьцілі. Начальнік калоніі Валеры Ільюшэнка паведаміў В.Дашкевічу, што з Дэпартаменту выкананія пакараньняў Міністэрства ўнутраных спраў прый-

шоў загад дапусціць на суд толькі ўдзельнікаў працэсу, а таму прысутнасць усіх іншых – немэтагодная.

На паседжанніе пусьцілі толькі адваката Аляксандра (Працяг на стар. 2)

Съвет змушае ўлады задумацца

33 краіны прапанавалі асудзіць Беларусь за парушэнныі правоў чалавека

Трыццаць трох краін ўнеслы на Генеральнаі асамблей ААН праект рэзалюцыі, якая асуджае Беларусь за парушэнныі правоў чалавека.

Аўтары дакументу выказваюць "глыбокую занепакоенасць з нагоды працягу выкарыстання сістэмы крымінальнага правасуддзя дзеля таго, каб прымусіць замаўчаць палітычную апазіцыю і праваабаронцаў, у тым ліку ў форме самавольнага затрымання, невыкананья належных працэсualных нормаў і закрытых палітычных судовых працэсаў над вядучымі прадстаўнікамі апазі-

цы і праваабаронцамі", паведамляе "РИА Новости".

У праекце рэзалюцыі гаворыцца пра "далейшую эрозію дэмакратычнага практэсу" і сцьвярджаецца, што мясцовыя выбары ў Беларусі ў 2007 годзе прайшлі з выкарыстаннем метадаў запалохванья апазіцыі і ўціску незалежных СМІ.

Аўтары праекту, сярод якіх ЗША, краіны Еўразіі і Японія, нагадалі Менску пра гвалтоўнае зынкненне трох палітычных апанентаў презідэнта краіны Аляксандра Лукашэнкі ў 1999 годзе і журналіста Дз. Завадзкага ў 2000 годзе.

У віну Беларусі пастаўлены ўціск і закрыццё няўрадавых арганізацый, арганізацый нацыянальных мяшыніяў, незалежных сродкаў масавай інфармацыі, рэлігійных груп, апазіцыйных палітычных партый, незалежных прафсаюзаў і студэнцкіх арганізацый. У съпісе "перасьледаваных уладамі" фігуруе Еўрапейскі гуманітарны ўніверсітэт.

Летась Генеральная асамблея ААН прыняла рэзалюцыю, якая асуджала Менск за парушэнне дэмакратычных свабодаў. Расія галасавала "супраць".

Зьміцер Дашкевіч: супраць сяброў съведчыць не магу...

Павел Севярынец, Вячаслав Дашкевіч, Аляксандр Галіеў.

(Пачатак на стар. 1)

Галіеў. Праз паўгадзіны ён выйшаў і паведаміў, што суд над Зымітром Дашкевічам перанесены на 9 лістапада, паколькі была парушаная працэдура азнямленьня падсуднага з пастановай пра пачатак суда. Паводле закону, хлопца павінны быў папярэдзіць пра пачатак працэсу за 5 дзён. Адміністрацыя ж калоніі зрабіла гэта ўсяго за 3 дні... Аляксандр Галіеў заяўіў, што будзе дамагацца адкрытага суда.

Судовы працэс 9 лістапада аказаўся надзвіва хуткім. Паседжанье зноў праходзіла ў закрытым рэжыме. Судзьдзя Кашкіна прызнала Зымітра вінаватым у парушэнні артыкулу 402 К і пакарала яго штрафам у 60 базавых велічынёў (1 мільён 860 тысячяў рублёў). На працэс пусьцілі прадстаўніка місіі АБСЕ, які перад гэтым накіраваў ліст

з просьбай аб прысутнасці на судзе міністру ўнутраных справаў Беларусі Уладзіміру Навумаву.

Пад съценамі турмы знаходзілася каля 25 чалавек. Яны апранулі майкі з партрэтам Зымітра Дашкевіча. Бацьку Зымітра на паседжанье зноў не пусцілі... Міліцыянты і "людзі ў цывільнім", якіх і гэтым разам каля калоніі было шмат, прысутных не затрымлівалі і ўвогуле рэагавалі на ўсё спакойна, нават калі сябры Дашкевіча сустрэлі навіну пра прысуд воклічамі "Жыве Беларусь!".

У сваім апошнім слове Зыміцер Дашкевіч сказаў, што віну не прызнае і не зьбіраеца съведчыць супраць сяброў. Прысуд абскарджаўца, хутчэй за ўсё, ён ня будзе.

Такім чынам, улады не насымельліся падоўжыць тэрмін утрымання за кратамі палітвязня З. Дашкевіча, і на волю Зыміцер выйдзе, як і меркавалася, 15 сакавіка 2008 году.

"Беларускі рэжым – самы рэпрэсіўны ў Еўропе"

(Пачатак на стар. 2)

Сухайр Белхасен сустрэлася ў Менску і Горадні з роднымі палітвязняўленых, прадстаўнікамі апазіцыйных палітычных партый і грамадзкіх аўяднанньняў.

Міністэрства юстыцыі, інфармацыі, замежных і ўнутраных спраў візітніка не пажадалі.

Спадарыня Белхасен сказала: "Ім ёсьць што хаваць, таму яны і не сустрэліся. Я хацела гаварыць пра канкрэтная выпадкі, а слухаць горную праіду не зусім прыемна. Яны не хацелі апінуцца ў становішчы, калі трэба апраўдвацца і шукаць нейкія аргументы".

Спадарыня Белхасен назвала свой візіт знакам падтрымкі праваабаронцаў, апазіцыйных партый і няўрадавых аўяднанньняў.

"Я хацела наведаць гэту еўрапейскую краіну, у якой палітычны рэжым — самы рэпрэсіўны ў Еўропе. У Еўропе Беларусь чорная пляма, і гэта сітуацыя не нармальная. Недастаткова проста забараніць уезд у Еўропу людзям, якія маюць дачыненіне да выкраданьня. Нам неабходна захоўваць пільнасць. Працягваць працу і не забывацца пра справы зынікльых, каб адбылося правасуддзя і ахвяры атрымалі кампенсацыю".

Мяне ўразіла, што ў Беларусі не застаецца ніякіх сфераў для свабоды ў грамадстве. Бо нават дробныя прадпрымальнікі зазнаюць ціск з боку дзяржавы".

Спадарыня Белхасен мела і добрыя ўражанні ад візу: "Нягледзячы на рэпрэсіі, у Беларусі ёсьць маладыя людзі, палітычныя партыі і няўрадавыя арганізацыі, прафсаюзы, якія мабілізуюцца і стараюцца процістаяць рэпрэсіямі. І на сёняння іх дэвіз — супраць".

Я сустрэлася з маладымі людзьмі, якія актыўна працујуць, каб прывесць гэту краіну да дэмакратіі. Я хачу прызнаць іхнюю съмеласць".

Турма на Акрэсьціна ў Менску – месца катаўаньня ў палітвязьняў

Еўрапейскі Марш прайшоў у Менску 14 кастрычніка 2007 г. у падтрымку 12 прапановаў Еўразвязу для Беларусі, а таксама для дэманстрацыі еўрапейскіх памкненняў беларускай грамадзянскай супольнасці. Нягледзячы на мірны характар самой акцыі, напярэдадні яе ўлады разгарнулі кампанію рэпрэсіяў у дачынэнні да дэмакратычных актыўістаў, пераследуючы мэту зыніць колькасць удзельнікаў мірнай маніфестацыі, абезгаловіць моладзевыя групы напярэдадні і падчас Еўрапейскага Маршу.

Практычна ўсе моладзевыя дэмакратычныя лідэры былі прэвентыўна арыштаваныя супрацоўнікамі міліцыі. Арысты былі ажыццёўленыя паводле наяўнага ва ўладаў съпісу асобаў, якія займаюць актыўную грамадзянскую пазіцыю, карыстаюцца аўтарытэтам у грамадстве і здольныя прыцягнуць людзей да ўдзелу ў мірных дэманстрацыях. Самым распаўсюджаным выпадкам стала ілжывае абвінавачаныне ў «нечэнзурнай лаянцы». Ілжэсведкамі на хуткіх судовых працэсах выступалі супрацоўнікі міліцыі. Нягледзячы на блытана съведчаныні, судзьдзі ўсіх выпадках прымалі толькі "паказаны" ілжэсведкаў у форме.

Важна адзначыць, што ў Беларусі супрацоўнікі міліцыі па законе могуць выступаць на судзе съведкамі, і больш за тое, валодаюць прэзумпцый даверу. То бок, што б ні казаў супрацоўнік міліцыі, яго словам суд абавязаны давяраць. Да съведчання ўсіх астатніх відавочцаў суд ставіцца крытычна. Такім чы-

нам, любы грамадзянін можа быць прэвентыўна затрыманы і асуджаны па гэтай схеме.

Моладзевыя лідэры, сярод якіх Зыміцер Бародка, Яўген Афнагель, Павел Юхневіч, Мікіта Сасім, Аляксандар Атрошанкаў, дэмакратычныя актыўісты Леанід Навіцкі, Павел Кур'яновіч, Віталь Ціхановіч, Аліна Гладкая, Сяргей Клюёў, Кастусь Грахай, Ігар Сячко, Ігар Валынкін, праваабаронца Святланы Гарахавік былі кінутыя ў сумнавядомыя Цэнтры ізаляцыі правапарушальнікаў на тэрмін ад 5 да 15 сутак. Некаторым з іх тэрмін пакарання быў у наступстве падвойжаны па новых ілжывых абвінавачаннях. Так, Леанід Навіцкі, адседзеўшы 10 сутак да Маршу быў зноў схоплены праз некалькі гадзінай пасля вызваленія і зноў асуджаны ўжо на 15 сутак. Моладзевы лідэр Павел Юхневіч, адседзеўшы сем сутак арышту, ня быў вызвалены, а ізноў быў дастаўлены ў суд, дзе асуджаны яшчэ на 15 сутак арышту.

Турма на вуліцы Акрэсьціна ў Менску, якая носіць назоў «Цэнтр ізаляцыі правапарушальнікаў», прызначаная для ўтрымання асобаў, якія ўчынілі розныя правапарушэнні або чакаюць суда. У ёй утрымліваюцца крымінальныя злачынцы, алкаголікі, асобы з псіхічнымі захворваннямі, асобы бяз пэўнага месца жыцьця. Умовы ўтрымання не адказваюць базовым санітарна-гігіенічным нормам. Гэтая турма выкарыстоўваецца ўладамі для ўтрымання дэмакратычных актыўістаў, асуджаных да

зняволення па ілжывых абвінавачаннях. Такім чынам, невінаватыя палітвязі зъмяшчаюцца ва ўмовы, якія з поўнай падставай можна назваць катаўаныямі. Падчас дэманстрацыі пратэсту супраць выніку прэзідэнцкіх выбараў у сакавіку 2006 году ў гэты Цэнтр былі кінутыя сотні дэмакратычных актыўістаў. З уступленнем у сілу новага Адміністрацыйнага кодэкса Рэспублікі Беларусь, рэзка пагоршыліся ўмовы ўтрымання арыштаваных:

- арыштаваных дэмакратычных актыўістаў зъмяшчаюць у агульныя камеры з хворымі на інфекцыйныя захворванні людзьмі, у тым ліку з хворымі на сухоты. Практычна ўсе палітвязі сядзяці з хворымі на сухоты;

- палітвязіні зъмяшчаюць у камеры з бытавымі хуліганамі, людзьмі з няўстойлівай псіхікай, алкаголікамі, здольнымі прычыніць фізічную шкоду сабе і сукамернікам;

- камеры не абсталяваныя спальнімі месцамі і ня маюць спальных прыналежнасцяў. Спачаць даводзіцца на драўляным пастаменце, бяз коўдра і падушак, без пасыцельнай блязны;

- камеры дрэнна ацяпляюцца і ў халодны перыяд тэмпература ў іх блізкая да нуля. Нягледзячы на гэта, палітычным арыштаваным не дазваляюць перадаваць цёплія рэчы, правакуючы захворванье людзей. У медыцынскі дапамозе, як правіла, адмаўляюць. Па новай інструкцыі МУС, на якую спасылаюцца супрацоўнікі ізалятару, той, хто адбывае пакаранне, можна мець толькі па адным камплекце вопраткі. То бок, адзін швэдар, адну куртку, адны штаны, адну пару шкарпетак, адну пару абутку (вулічнага і пакаёвага). Улічваючы працягласць знаходжання ў антысанітарных умовах і душусяго адзін раз у тыдзень, можна сказаць, што гэта зъяўляецца формай зьневажання чалавечай годнасці і таксама здольнасці справакаваць розныя скурныя захворванні;

- уведзеная забарона на харчовыя перадачы пры недастатковым харчаванні ў ізалятары. Турэмная ежа вельмі нізкай якасці, выклікае харчовыя атручванні, нястраўнасць і кішечныя хваробы. Усе дэмакратычныя актыўісты, якія адседзялі за падрыхтоўку Еўрапейскага Маршу ў ізалятары на Акрэсьціна ў Менску, гублялі ўзве да аднаго кілаграму ў суткі. Так, Зыміцер Бародка, адседзеўшы 15 сутак арышту, страціў 10 кг вагі, Леанід Навіцкі – 17. З адсутнасцю харчовых перадачаў людзі былі пазбаўленыя неабходных вітамінаў, якія атрымліваюць з часнаком і цыбуллю, здольных падтрыміць арганізм ва ўмовах, створаных у ізалятары;

(Працяг на стар. 6)

Падзеі

З ПРАВА НА ВОЛЮ Праваабарончы блогетэн

Палітвязень Артур Фінькевіч зъмешчаны ў СІЗА

Беларускія ўлады працягваюць перасъледваць палітычна асуджаных дэмакратычных лідэраў

Як стала вядома ПЦ “Вясна”, 26 кастрычніка за нібыта злоснае парушэнне рэжыму ў СІЗА зъмешчаны моладзевы актыўіст Артур Фінькевіч, які адбывае пакаранье на “хіміі” ў Магілёве. У дачыненыі да яго ўзбуджана крымінальная справа па арт. 415 КК РБ – “Ухіленье ад адбыцца пакаранья ў выглядзе абмежаванья волі”, якая прадугледжвае пакаранье ў выглядзе пазбаўлення волі да трох гадоў.

“Што канкрэтна зрабіў у камендатуры Артур Фінькевіч, аднакатка пакуль устрымліваецца паведамляць”, – патлумачыў магілёўскі працаабронца Барыс Бухель. Съледчы магілёўскай прокуратуры прад'явіў

Артуру Фінькевічу абвінавачанье ў съледчым ізялятры. Артур мае чатыры спагнаныні за парушэнні правілаў унутранага распарадку на “хіміі”. Паводле Крымінальна-выкананчага кодэксу, дастаткова трох спагнаный, каб завялі крымінальную справу і на-кіравалі яе ў суд. Съледства па справе Артура Фінькевіча распачалося яшчэ 24 кастрычніка. Магілёўская прокуратура для дакладнасці вядзення справы знайшла перакладчыка, бо Артур Фінькевіч адмаўляеца гаварыць па-расейску.

Актыўісты організацыі Малады Фront лічаць, што крымінальная справа супраць Артура Фінькевіча — вынік мэтанакіраванай рэпресіі палітыкі

ўладаў супраць маладафронтатаўцаў.

Мікола Статкевіч таксама ўпэўнены, што палітычныя матывы ў крымінальнай справе супраць Артура Фінькевіча відаочныя: “Безумоўна, яўная палітычная замова, ба на “хіміі” знаходзяцца людзі, якія маюць не чатыры спагнаныні, як у Артура, калі паводле закону можна распачынаць крымінальныя справы, а чатыроццаццаць, пятнаццаццаць, шаснаццаццаць... Я бачыў такіх людзей, якія пры наяўнасці любой капейкі напіваюцца і б'юцца рэгулярна, а іх пасля адбыццацца трэцяй часткі тэрміну на папраўчую работу дахаты адпраўлялі, каб яны там нейкі практэн плацілі... Безумоўна, гэта палітычная замова”.

У нашай краіне можна адзначаць толькі дзяржаўныя съяты

Увечары 31 кастрычніка ў цэнтры Менску быў затрыманы ўдзельнікі съяткаваньня Хэлоўіна Тацяна Лашкарова, Андрэй Кім, Валянцін Сакалоўскі і Юры Шалін. Ноч і наступны дзень яны правялі ў РУУС Савецкага раёну. 1 лістапада пасля 21.00 іх даставілі ў съпецпрыёмнік разъмеркавальнік на Акрэсьціна, суд прызначылі на 2 лістапада.

Як паведамляе Хартыя’97, маладых людзей без суда пратрымалі такі працяглы тэрмін пад вартай толькі за ўдзел у нявишнай забаве, у жартобным съяце, які адзначае ўзвес съвет!

Група маладых людзей (прыкладна 15-20 чалавек), апрануўшыся ў карнавальныя касцюмы, зъбіралася павіншаваць жыхароў Менску з Хэлоўінам. Акцыя ня мела ніякага палітычнага падтэксту.

Супрацоўнікі міліцыі затрымалі чацьверых удзельнікаў акцыі, апранутых у касцюмы мумій, а таксама журналіста “Нашай Ніўы” Яраслава Сыцешыка, які здымаяў тое, што адбываецца на фотакамеру. Паводле съведчаньня Я. Сыцешыка, міліцыянты заяўлі, што маладыя людзі ў касцюмах мумій падобныя да злачынцаў, якія нібыта знаходзяцца ў вышуку. Журналісту, у сваю чаргу, заяўлі, што ён ня мае права весьці фотаздымку і таксама падобны на фотаробат злачынцы.

Пасля азнямлення з дакументамі Сыцешыка вызвалілі без скла-

даньня пратаколу. У дачыненыі да чатырох удзельнікаў карнавальнай акцыі — Шаліна, Сакалоўскага, Кіма і Лажкаровай — складзеныя пратаколы па артыкуле 17.1 КаAP (дробнае хуліганства).

У пратаколе, па словах журнالіста “Нашай Ніўы”, запісана, што маладыя людзі раскладвалі на прылаўках бінты і не рэагавалі на заўвагі прадаўцоў, тым самым выказаўшы “непавагу да грамадзтва”. Аднак затрыманыя заяўлі, што ўсё было зусім ня так. Яны не раскладвалі бінты на прылаўках, а, наадварот, намотвалі іх адзін на аднаго, ператвараючыся ў мумій. А таму — не згадліся з пратаколамі і адмовіліся іх падпісаць. Пасля чаго ім было абвешчана, што яны застануцца ў аддзяленыі да раніцы.

Дададзім таксама, што 31 кастрычніка з Кастрычніцкай плошчы Менску супрацоўнікамі АМАПу быў груба выцесьнены ўсе, хто выйшаў у съята Хэлоўіна на вуліцы Менску ў карнавальных касцюмах.

2 лістапада ў судзе Савецкага раёну Менску справы Юрыя Шаліна, Валянціна Сакалоўскага, Тацяны Лажкаровай і Андрэя Кіма разглядалі судзьдзі Людміла Савасьцян і Аксана Рэлява.

У будынку суда сабралася каля двух дзясяткай чалавек — яны прыйшлі на знак салідарнасці з затрыманымі. Міліцыянты на

параду судзьдзі шукалі съведкаў інцыдэнту, але прадавачкі ЦУМу адмовіліся съведчыць супраць маладых людзей.

У судзе съведчылі толькі міліцыянты, якія затрымлівалі ўдзельнікаў съяткаваньня Хэлоўіну. “Нам сказаў, што мы падобныя на групу злачынцаў”, — съцвярджалі міліцыянты.

Валянцін Сакалоўскі распавёў у судовай зале: “Я папросту не разумею, у чым справа, чаму мы правялі нач у РУУСе, а потым на Акрэсьціна. Мы проста вырашылі адсъяткаваць Хэлоўін. Анікай палітыкі, анікай камерцы. Папросту людзі, раней не знаёмыя, сабраліся ў адным месцы... Гэта маразм”.

Андрэй Кім дадаў: “Атрымаць кансультацыю адваката або прокурора, судзьдзі было немагчыма. Мы ня елі амаль суткі. Мы будзем падаваць скаргі ў прокуратуру. Яны ў нас напісаныя. Нашыя правы парушаліся неверагодна. Тыя міліцыянты, якія нас затрымлівалі і потым суправаджалі, парушылі некалькі артыкулаў. Яны нам казалі, што выконваюць загад намесыніка кіраўніка Савецкага РУУС Сацюка”.

На судзе съведчылі іншыя ўдзельнікі съяткаваньня. Сярод іх быў Яўген Дзегцяроў: “Гэта съята, якое адзначаюць ва ўсім съвеце — ня толькі маладзь, але і дарослыя. Выклікае зьдзіленьне, што ў нашай краіне можна адзначаць толькі дзяржаўныя съяты. А за ўсё астатніе можна і 10 сутак атрымаць. Я выйшаў і съяткаваў ня так, як усе, як кажуць па тэлебачаныні. І ўжо за гэта павінен быць пакараны...”.

Першай на волю выйдзе Тацяна Лажкарова. Судзьдзя Людміла Савасьцян пакарала яе арыштам на пяць сутак. Тацяна ўпершыню трапіла за краты. Юрыя Шавіна і Андрэя Кіма асудзілі на сем сутак арышту.

3 Акрэсьціна – у шпіタル

3 лістапада стала вядома, што Валянцін Сакалоўскі, якога 31 кастрычніка арыштавалі на 10 сутак за ўдзел у съяткаваньні Хэлоўіну ў Менску, знаходзіцца ў 11 клінічным шпіталі. У хлопца здарыўся прыступ панкрэатыту пасля таго, як яго затрымалі разам з сябрамі, іх 2 сутак трывалі бяз ежы ў міліцыі і ў съпецпрыёмніку-разъмеркавальніку на Акрэсьціна. Маці В. Сакалоўскага лічыць, што пагаршэнне стану здароўя яе сына выклікана менавіта гэтакім жорсткім абыходжаннем міліцыянтаў з затрыманымі.

Пагроза для Інтэрнэту застаецца

Законапраект “Аб інфармацыі, інфарматызацыі і абароне інфармацыі” будзе называцца інакш і, хутчэй за ўсё, ня будзе закранаць сферы Інтэрнэту. Такія прапановы абмежкоўваюцца на апошнім паседжанні “дэпутацкай” групы, што займаецца распрацоўкай згаданага дакументу. Тым ня менш, пагроза кантролю над Інтэрнэтам застаецца.

“Гэта не абазначае, што менавіта так і будзе, але пытаныне сёньня ўздымаеца”, – паведаміла кіраўнік дэпутацкай групы Тацяна Сафроненка ў гутарцы з прэс-службай Беларускай асацыяцыі журналістай. Па словам дэпутата, законапраект цяпер актыўна дапрацоўваецца і звужаецца. Т. Сафроненка падкрэсліла, што “дэпутаты” прыслухоўваюцца да заўвагаў з боку экспертаў БАЖ, якія прысутнічаюць на паседжаннях рабочай групы.

Між тым кіраўнік Цэнтру прававой абароны СМІ пры БАЖ Міхаіл Пастухоў не съпяшаеца з аптымістычнымі прагнозамі.

“Законапраект сапраўды скарачаецца, ідзе працэс яго “шліфоўкі”.

Але сутнасць гэтага дакументу застаецца той жа – амаль некранутымі застаюцца ўсе асноўныя разьдзелы, прысьвечаныя інфармацыі, працы з інфармацыяй і абароне інфармацыі”, – зазначыў у гутарцы з прэс-службай БАЖ М. Пастухоў.

Ён лічыць частку дакументу, прысьвечаную абароне інфармацыі, найбольш небясьпечным яго разьдзелам. “Я думаю, што асноўная задума гэтага законапраекту і была ў тым, каб прадугледзець шырокую сістэму заходаў па “абароне” інфармацыі, а значыць – па абмежаванні яе свабоднай плыні. Паводле дакументу, у адкрытым доступе павінна застацца толькі агульная інфармацыя. Уводзяцца ўсё новыя і новыя забароны на распаўсюд і карыстанні інфармацыяй, і гэта выклікае насыцярожанасць”, – адзначыў юрист БАЖ.

Па яго словам, пакуль рана казаць, што распрацоўшчыкі законапраекту пакінуць Інтэрнэт “у спакоі”. “Невыпадкова ўводзіцца абавязковая рэгістрацыя дзяржаўных інфармацыйных рэсурсаў. Пры

этym значная частка гэтых рэсурсаў будзе, вядома ж, разъмяшчацца ў сетцы Інтэрнэту”, – падкрэсліў Міхаіл Пастухоў.

Юрист прызнае, што частка прапановаў, што зыходзілі ад прадстаўнікі БАЖ, сапраўды была ўлічаная распрацоўшчыкамі, аднак самых істотных заўвагаў гэта ня тычылася.

“Нашая прынцыповая пазіцыя застаецца ранейшай – у такім выглядзе законапраект абмяжоўвае канстытуцыйнае права грамадзянаў на атрыманніе, захоўванні і распаўсюд інфармацыі, і трэба ад гэтага дакументу ўвогуле адмовіцца. Гэтую пазіцыю я некалькі разоў агучваў на паседжаннях працоўнай групы па дапрацоўцы зъместу закону, але яна была адрынутая”, – зазначыў М. Пастухоў.

Нагадаем, што законапраект “Аб інфармацыі, інфарматызацыі і абароне інфармацыі” стаіць у парадку дня восеньскай сесіі “палаткі”, але дата яго вынесення на разгляд пакуль невядомая.

Андрэй БАСТУНЕЦ:

«Улады ўжо сёньня адсочваюць публікацыі ў Інтэрнэце»

Міністр інфармацыі Беларусі Уладзімір Русакевіч заявіў, што інтэрнэт-версіі перыядычных выданняў павінны рэгістрацца як сродкі масавай інфармацыі. Цяпер у краіне створаная адмысловая група, якая аналізуе сусветную практыку па гэтым пытаныні. Калі група зъбярэ адпаведныя матэрыялы, то ўнясе свае прапановы аб прававым рэгуляванні дзейнасці інтэрнэт-СМІ, – адзначыў Русакевіч.

Намесьнік старшыні Беларускай асацыяцыі журналістаў Андрэй Бастунец зъдзіўлены, што міністр спасылаецца на міжнародны досьвед, паколькі ў дэмакратычных краінах назіраеца тэндэнцыя адмовіцца ад рэгістрацыі нават друкаваных выданняў.

– Русакевіч спасылаецца на міжнародныя вопыт. А міжнародныя вопыт, наадварот, – такі, каб нават друкаваныя выданыні не рэгістрацца. Відаць, Беларусь вывучае вопыт іншых краінаў... Намесьнік міністра інфармацыі некалі казаў пра вопыт іншых дзяржаваў, і ў першую чаргу ён узгадаў досьвед Кітаю, які, на яго думку, заключаецца ў кантролі за інтэрнэтам з улікам нацыянальных уласцівасцяў гэтай краіны, – сказаў Бастунец “Польскаму Радыё”.

На думку галоўнага рэдактара “Нашай Нівы” Андрэя Скурко, сам закон аб інтэрнэт-версіях друкаваных

выданняў няшкодны. Галоўнае, што ў беларускіх умовах ён можа пераўтварыцца ў інструмент націску на незалежныя парталы.

– Закон аб рэгістрацыі інтэрнэт-сайтаў можа быць. Галоўнае, каб ён не пераўтвараўся ў дадатковы механізм адміністрацыйнага ўзьдзеяння на незалежныя СМІ, паколькі Інтэрнэт на сёньня зъяўляецца адной з апошніх пляцовак, дзе яшчэ пануе свабода слова й свабода выказвання ў Беларусі, – лічыць Скурко.

Улады шукаюць спосабы ўплыву на інтэрнэт-парталы і кантролю гэтых рэсурсаў. А закон аб неабходнасці рэгістрацыі інтэрнэт-версіі друкаваных СМІ на вырашыць гэтай праблемай для ўладаў справы.

– Калі гэтая норма будзе прынятая, – кажа Андрэй Бастунец, – то шэраг інтэрнэт-рэсурсаў вымушаны будзе рэгістрацца як сродкі масавай інфармацыі, што на вельмі проста. Астатнія будуть шукацьмагчымасті працеваць, адкрываць новыя рэсурсы, у першую чаргу ў іншых даменных зонах. Пакуль што ніхто ня даў ніякага тлумачэння, ніякага вызначэння, які інтэрнэт-рэсурс можа расцэнвацца як сродак масавай інфармацыі, а які не. Прагучалі слова пра рэгістрацыю інтэрнэт-версіяў друкаваных СМІ. Магчыма,

улады пойдуць у такім накірунку. Але я думаю, гэта ніякім чынам не вырашае тых праблемаў, аб якіх кажуць прадстаўнікі беларускіх уладаў. Пакуль што не удаліся спробы стварыць дэфыніцыю інтэрнэт-СМІ. А рэгістрацыя інтэрнэт-версіяў перыядычных выданняў як друкаваных СМІ на вырашыць гэтай праблемы. Таму ўлады, хутчэй за ўсё, пастараваюцца вызначыць шырокое кола сайтаў, якія павінны рэгістрацца. Ці будуць кропкава прымяняць недасканалыя нормы закона.

Я думаю, што ўжо сёньня ў КДБ і выканкамах некаторыя людзі адсочваюць публікацыі. Тэхнічна можа ісці ўзмешчаны некарысную для ўладаў інфармацыю. Падставай да гэтага могуць назваць парушэнне заканадаўства аб сродках масавай інфармацыі. Але гэта хутчай будзе кропкавая зъява, а не ў татальнym варыянце, – выказаў меркаваньне Андрэй Бастунец.

...Людзі другога гатунку

Закон аб свабодзе сумленьня і веравызначаньнях не забяспечвае рэальны роўнасці ўсіх рэлігійных суполак

У Беларусі працягваецца кампанія па абароне права на свабоду сумленьня. Яе ўдзельнікі праводзяць збор подпісаў з прапановамі ўладам, каб у Закон аб свабодзе сумленьня і веравызначаньнях быў унесены зъмены. Усяго ў Беларусі подпісаў сабрана ўжо каля трыццаці тысячай. Падпісанты лічаць, што прадстаўнікі розных канфесій знаходзяцца не ў аднолькавых умовах.

Да прыкладу, ня ўсе рэлігійныя суполкі Горадні маюць свой храм альбо хача б памяшканье для малітвы. У грамадзе хрысціяну поўна-га Евангельля “Жывое слова” каля ста верніка. Маліца ім даводзіцца ў каталіцкай капліцы з ласкі ксянда. Але, як кажа пастар Дзымітры Малюковіч, ёсьць пытаны: ўсё ж пратэстанцкія вернікі ў каталіцкім храме — гэта “нестандартная” ситуацыя. І іншага такога прыкладу ў Беларусі ён ня ведае...

Сёлета грамада знайшла два памяшканні, якія гаспадары ня супраць былі здаваць ёй у аренду. Гарадзкім уладам былі накіраваныя афіцынныя лісты, але ў гэтых памяшканьнях раптоўна пачалі рамонт — і нічога не атрымалася. І ў гэтай ситуацыі спрыяньня з боку ўладаў вернікі зусім не адчуваюць, хача патрэба рэгулярна зьбірацца дзеля малітвы зьяўляеца падставой. Пастар Дзымітры Малюковіч зазначае, што Закон аб свабодзе сумленьня і веравызначаньнях не забяспечвае рэальный роўнасці ўсіх рэлігійных суполак: “Задачай гэтага закону зьяўляеца забесьпячэнне і гарантаваньне права кожнага на свабоду сумленьня і свабоду веравызначаньня, на сацыяльную спрападлівасць, роўнасць, абарону

Падчас канферэнцыі пратэстантаў улады адключылі электраенергію

Моладзевая малітвойная канферэнцыя, што была запланаваная на 10-11 лістапада ў сталічнай царкве “Новае Жыццё”, праходзіла без съвятла. На гэтыя два дні ў Менск з усёй краіны зъехаліся прадстаўнікі моладзевых служэнняў беларускіх евангельскіх цэрквай. Аднак сталічныя ўлады паспрабавалі перашкодзіць правядзенню мерапрыемства. У другі дзень канферэнцыі да будынку царквы прыехалі прадстаўнікі энергетагляду і краініцтва міліцыі Маскоўскага раёну сталіцы.

Чыноўнікі паспрабавалі прайсьці ў памяшканье царквы, але паслья таго, як краініцтва царквы прыняло рашэнне не пускаць супрацоўнікаў у будынак, яны вырашылі адлучыць памяшканье ад разъмеркавальнага электрашчыта.

Вось што распавёў адміністратор царквы “Новае Жыццё” Васіль Юрэвіч: “Паслья таго, як мы адмовілі ім у доступе да электрашчыта, яны з дапамогай міліцыянтаў шукальнікамі электракабеляў знайшлі крыніцы электразабесьпячэння нашага будынку і адключылі іх”.

Варта адзначыць, што гэта ўжо ня першы падобны канфлікт гарадзкіх уладаў з царквой. У сакавіку гэтага году падобнае адключэнне “Новага Жыцця” ад электразабесьпячэння ўжо было.

“Нягледзячы на ўсе гэтыя перашкоды і пастаянны прэсінг з боку краініка аддзелу Менгарыканкаму па справах рэлігія Алы Рабіцавай, наша царква жыве і ніводнае з запланаваных мерапрыемстваў мы не адміняем”, — кажа Юрэвіч.

правою і інтарэсай, незалежна ад адносін да рэлігіі і рэлігійнай прыналежнасці, на свабоду аб'яднання ў рэлігійныя арганізацыі. Я канстатую з жалем, што закон з такой задачай не спраўляеца, і мы павінны гэта прызнаць і павінны штосьці з гэтым зрабіць”.

Пастар зазначае, што вернікі “Жывога слова” адчуваюць пэўную дыскрымінацыю з той прычыны, што належацца не да асноўнай канфесіі, а да іншай. Яны адчуваюць сябе ў пэўных ситуациях нібы людзямі другога гатунку, падсумоўвае Дзымітры Малюковіч.

У “Жывога слова”, аднак, наладжаныя добрыя контакты з прад-

стайнікамі некаторых іншых канфесіяў.

“Я вельмі рады, — гаворыць Дзымітры Малюковіч, — што сёняня ў Горадні ёсьць невялікі досьвед міжканфесійнага сумоўя, у нас на асабістым узроўні склаліся вельмі добрыя адносіны з рымска-каталіцкім съвятаром, з уніяцкім съвятаром, з прадстаўнікамі іншых пратэстанцкіх цэрквай, і я асабіста гэтым вельмі даражу”.

Раз на месец яны праводзяць супольныя — экуменічныя малітвы. На апошній, лістападаўскай, маліліся за пакаянніе народу, за тое, каб у краіне ніколі не пайтарыліся рэпрэсіі 1937 году.

За ўдзел у абароне роднага гораду

23 кастрычніка студэнтка другога курсу юрыдычнага факультету Гарадзенскага дзяржуніверсітету імя Янкі Купалы Кацярына Бычак была азнаёмленая з загадам рэктара або адлічэніні з ВНУ «за парушэнне правілаў унутранага распарадку». У

інтэрв’ю БелаПАН К.Бычак паведаміла, што за ўдзел у грамадzkай кампаніі «Выратуем Горадню!» у май гэтага года яна была затрыманая міліцыяй і на яе было накладзена адміністрацыйнае спагнанніе паводле рашэння суда Ленінскага раёну Горадні. «За свой

удзел у акцыі ў той час мяне ніяк не пакаралі ў ВНУ. Потым мяне дома наведвалі супрацоўнікі Камітэту дзяржбяспекі, якія спрабавалі высьветліць розныя дэталі, звязаныя з правядзеннем кампаніі «Выратуем Горадню!», — зазначыла К.Бычак. Паводле яе словаў, у неафіцыйнай размове ў дэканаце ёй паведамілі, што сапраўдны прычынай адлічэння зьяўляеца яе ўдзел у акцыях пратэсту супраць разбурэння гістарычнага цэнтра Горадні. Паводле словаў дзячыны, калі ёй ня ўдасца аднавіцца ў ВНУ, яна вымушаная будзе працягваць вучобу за межамі Беларусі. Гарадзенскі грамадзкі актыўіст Павел Мажайка называў адлічэнне К.Бычак з ВНУ «палітычна матываваным, бо дзячына не зьяўляеца членам ніякіх палітычных партый і арганізацый», а ўдзел у кампаніі ўзяла па сваім унутраным перакананні».

Скарга пакінутая без задавальненія

5 лістапада судзьдзя Цэнтральнага раёну г. Гомелю Алена Цалкова адмовіла ў задавальнені скаргі адлічанага студэнта трэцяга курсу матэматычнага факультету Гомельскага дзяржуніверсітету імя Ф.Скарыны Зымітра Жалезынічэнкі на неправамерныя дзеянні адміністрацыі ВНУ.

Нагадаем, намеснік старшыні абласной маладзёжнай краязнаўчай арганізацыі «Талака» і намеснік старшыні абласной арганізацыі маладзёжнага крыла Партыі БНФ «Моладзь БНФ» З.Жалезынічэнка быў адлічаны з ВНУ 7 верасня. Ён зьяўляўся выдатнікам вучобы і за апошні час два семестры ня меў пропускаў заняткаў без паважных прычынаў.

У ходзе судовых паседжанняў дэкан матэматычнага факультету С.Жогаль прызнаў, што ён «крыху няправільна кваліфікаваў адміністрацыйнае правапарушэнне Жалезынічэнкі», але сцвярджаў, што студэнт быў адлічаны правамерна.

Ад забаронаў беларускія ўлады перайшлі да правакацыяў

4 лістапада ў Менску адбыўся Сацыяльны марш. Меркавалася, што на вуліцы сталіцы Беларусі выйдуць грамадзяне, якія не падтрымліваюць палітыку ўладаў у сацыяльнай сферы і найперш у галіне адмены льготаў. На жаль, марш ня стаў масавай акцыяй пратэсту, як задумвалі яго арганізаторы. Аднак некаторыя вынікі маршу паказальныя. На гэта і звязнулі ўвагу арганізаторы Сацыяльнага маршу на прэс-канферэнцыі пасля падзеі. «Ад забаронаў улады адмовіліся, але перайшлі да тактыкі правакацыяў. Выкарыстоўваць сілу супраць людзей, якія прапаноўваюць дыялог – гэта амаральна. Больш за тое, улады цяпер залежаць ад еўрапейскіх эканамічных праграмаў, ад замежных крэдытаў, і гэта другая прычына, па якой улады адмовіліся ад такіх бесстэрнінговых метадаў узаемаадносін з пратэстуючымі, як дубінка па галаве і «аўтазак», – заяўіў намеснік старшыні Партыі БНФ Віктар Івашкевіч.

Прафашистычныя арганізацыі «Белая воля» і «Белая Русь» і «анархісты», якія наладзілі бойку падчас шэсціца, на думку Івашкевіча, знаходзяцца пад пільнай увагай съпецслужбай: «Я дапускаю, што ёсьць

маргінальныя групы, якія лічаць, што прытрымліваюцца нейкай ідэалогіі, але, на мой погляд, у іх няма ні сур'ёзнага падыходу, ні выразнага бачання свайго месца ў палітычным съпектры. Дадзеныя групы, я лічу, знаходзяцца пад пільнім наглядам КДБ, і съпецслужбы іх праста выкарыстоўваюць для такіх правакацыяў», – заяўіў Віктар Івашкевіч.

Старшыня аргкамітэту Сацыяльнага маршу Валерый Ухналёў, тым менш, задаволены акцыяй: «У

межах кампаніі Сацыяльны марш мы правялі шэсцьце і мітынг. І лічым, што наша мэта дасягнутая. Самае галоўнае, што акцыя прайшла мірна, ня лічачы правакацыі, да якой мы ня маем, як вы разумееце, ніякіх дачыненій. Галоўная выснова, якую можна зрабіць – гэта тое, што атрымалася прыцягнучы цалкам новых людзей, якія ніколі раней ня браўлі ўдзелу ў такіх акцыях. Упершыню ўзялі ўдзел ветэраны, чарнобыльцы, у тым ліку з іншых гарадоў, праста пажылыя людзі, якія бяцца за сваю будучыню пасля адмены ільготаў. Мы ня ставілі мэтай масавасць, галоўным было – заявіць пра тое, што ў краіне існуюць праблемы, якія ўлада альбо стварае сама, альбо ня хоча вырашаць», – адзначыў палітык.

На думку лідэра Аб'яднанай грамадзянскай партыі Анатоля Лябедзькі, масавыя сацыяльныя пратэсты яшчэ наперадзе: «Калі мы сустракаемся з людзмі, то разумеем, што простыя людзі пазітыўна ставяцца да нашых дзеяньняў, да таго, што хтосьці пра іх клапоціца. Людзі пакуль не адчулуі праблему, яна не закранула іх кішэню, але ў наступным годзе гэта можа стаць сур'ёзным фактам вулічнай барацьбы. Трэба сустракацца з людзмі, інфармаваць іх пра гэта, каб яны больш не бяліся. Калі пройдзе ў грамадзтве страх, тады пратэст будзе масавым», – лічыць Лябедзька.

Турма на Акрэсціна ў Менску – месца катаваньняў палітвязняў

(Пачатак на стр. 3)

– вядомыя выпадкі атручвання дэмакратычных актыўістаў у ізлятараты на Акрэсціна з наступнай шпіталізацыяй. Усе палітычныя арыштанты скардзіліся на абвастрэнне кішачных і страўнікавых захвараньняў;

– нягледзячы на гарантаванасць прагулак (ня менш за адну гадзіну штодня), палітвязняў пазбавілі ётага права: цягам усяго тэрміну арышту людзі знаходзяцца ў замкнё-

най прасторы – дрэнна асвятленай халоднай камеры. Супрацоўнікі ізлятарату спасылаюцца на адсутнасць неабходных умоваў для арганізацыі прагулак правапарушальнікам, хоць у ізлятараты маецца даволі прасторны ўнутраны двор, а непалітычныя арыштанты вывозяцца на працы;

– уведзеная такая новая для адміністрацыйных арыштаваных форма псіхалагічнага ціску, як асабісты надгляд. Некалькі разоў на тыдзень у камеру да арыштаваных

прыходзяць супрацоўнікі із арыштару і падзяць дбайні перагляд асабістых рэчаў, візарткі арыштаваных.

Усе гэтыя новаўвядзеныні ва ўтрыманні адміністрацыйна арыштаваных перасыльнуюць мэты запалохванныя і ціску на палітвязняў.

Увогуле беларускія праваабаронцы зафіксавалі ў Беларусі 149 фактаў розных рэпресіяў у дачыненні да дэмакратычных, найперш моладзевых, актыўістаў напярэдадні правядзення Еўрапейскага Маршу.

Пра лінгвістаў у пагонах і "даверлівых" судзьдзяў

...Невялікі кабінет-пенал. Чырвоно-зялёны афіцыйны сцяг, партрэт Аляксандра Лукашэнкі, а за столом пад імі — прыгожая, але хмурная жанчына. І съпецыяльна зранку паехала ў суд Цэнтральнага раёну Менску, каб яе пабачыць. У той дзень на разглядзе ў судзьдзі Паўлючук была справа пра вяртанье пазык. Ля кабінета пад нумарам 408 — натоўп. Пытаюся: "У якасці каго выклікалі?" Высьветлілася — съведкі. Такім чынам, Тацяна Паўлючук усё-такі выклікае съведак у суд, хая шмат хто з вядомых у Беларусі людзей у гэта наўрад ці паверыць.

Сярод прастаўнікоў беларускай апазіцыі Тацяна Паўлючук — легенда. Зусім нядайна актывісты не-зарэгістраванага Маладога Фронту публічна абвясцілі, што будучы дабівашца ўнісеньня ейнага прозвішча ў сьпіс невывязных. Менавіта яна займалася справамі пастараў Яраслава Лукасіка і Антонія Бокуна, менавіта па яе рашэнні за кратамі аказваліся шматлікія грамадзкія актывісты. Матыў судовага рашэння ў такіх выпадках для Тацяны Яўгенаўны просты — паказаныні міліцыянтай.

Моладзь съцвярджае, што Паўлючук зьявілася ў судзе Цэнтральнага раёну вясной гэтага году, але людзі з больш доўгай апазіцыйнай біографіяй яе таксама памятаюць. Проста Тацяна Паўлючук на тры гады сыходзіла ў сацыяльны адпачынак. Маладая мама... І прости ня верыцца, што калі пад съценамі суда стаяў пяцігадовы сын Антонія Бокуна з краснальным самаробным плакатам, калі дзеці Яраслава Лукасіка пісалі лісты са сълёнай просьбай пакінуць іхняга

тату ў краіне, у Тацяны Яўгенаўны не зdryganulaся сэрца.

Але апошніяя кропляя, паслья якой мне прости захацелася зірніць на "унікальнага судзьдзю", стаў арышт Алеся Астрошчанкава.

Невядомая пазванілі ў дзьверы Астрошчанкава з паведамленнем, што маюць інфармацыю пра труп у ягонай кватэры. З-за абсурднасці тлумачэння дзьверы ім хлопец не адчыніў. Тады яны ўварваліся ў кватэру на другім паверсе праз вакно. І... адразу кінуліся да камп'утара. (Напэўна, менавіта тут у наш час хаваюць мерцьвякоў.) Знайшоўшы толькі налепкі да Еўрапейскага Маршу ды інфармацыйныя матэрыялы пра Еўразвяз, міліцыянты тым ня менш не прынеслі прабачэння, што патурбавалі сям'ю маладога чалавека. Наадварот, загадалі Астрошчанкаву праехаць з імі. Ён апрануўся, абыяў ды пацалаваў жонку і выйшаў. Пазынія высьветлілася, што Астрошчанкаў па дарозе ў пастарунак брудна лаяўся на тых, хто яго ні за што ні пра што вывалак з хаты. Шчыра кажучы, я дзіўлюся толькі таму, як ён стрымаўся і не начысьціў такім праваахоўнікам фэйс.

Справу разглядала судзьдзя Паўлючук. І ёй усё апісаное вышэй сюжэтам для тэатра абсурду не падалося. Яна пакарала Астрошчанкаву дзесяццю суткамі арышту.

"Брудна лаялася" і старшыня непрызнанага беларускімі ўладамі Саюзу паліякаў Беларусі Анжаліка Борыс. Калі па стужках навінаў прайшла інфармацыя, што інтэлігентнейшую Борыс, былую настаўніцу, арыштавалі і адвінаўцілі ў лаянцы, я засумнівалася,

ці адрозніваюць нашыя "лінгвісты ў пагонах" нармальную размову ад лаянкі. Можа, усё, што ня ўпісваецца ў іхні лексікон, у пратаколах лічыцца маюкамі?.. Засумніваліся ў нармальнасці беларускай міліцыі і Міністэрства замежных справаў Польшчы і краінік дэлегацыі Еўрапарламенту па сувязях з Беларусью Богдан Кліх, якія запатрабавалі тэрміновага вызваленія Борыс. Не засумніваўся толькі судзьдзя Дзымітрый Мацеюк, які выпісаў спадарыні Борыс штраф у дзьвесцьці даляраў. І гэта паслья таго, як жанчыну ўжоnoch пратрымалі ў камеры і як на яе абарону ўзынялася ўся Еўропа.

Былы маёр міліцыі Сяргей Парсюковіч з Віцебску неаднойчы сядзеў "сукі" менавіта за брудную лаянку. Зараз ён заўсёды возіць з сабой скотч. Вось і на гэты раз, як толькі напярэдадні "Еўрапейскага маршу" міліцыянты спынілі машыну Парсюковіча і напраслі яго праехаць з імі, ён моўчкі, ні слова ня кажучы, дастаў скотч і заляпіў сабе рот. "Каб усім было зразумела, што я прости ня мог лаяцца", — тлумачыць свае паводзіны Парсюковіч.

І самае ў гэтым страшнае, што нават скотч не дапаможа: заўсёды знойдзца "съведкі", якім заўсёды "паверыць" суд... 25 грамадзкіх актыўністў перад Маршам быў асуджаны менавіта за брудную лаянку. Толькі ўдумайцесь, колькі людзей складалі пратаколы, съведчылі ў судзе, выносілі рашэнні! Ну не знаходжу я літаратурных словаў, каб перадаць увесь комплекс пачуццяў, выкліканых гэтай сітуацыяй. Адны мацюкі!

Паводле "Народнай волі".

Прымусовае разъмеркаванье цалкам неканстытуцыйнае

У Беларусі заведзена 65 грамадзянскіх справаў па факце непрыбыцця да месца разъмеркавання выпускнікоў ВНУ. Ці зьяўляецца прававай і канстытуцыйнай норма заканадаўства, паводле якой з выпускнікоў спагаюць сродкі, затрачаныя на адкукацию? Што можна зрабіць, каб пазыбегнуць прымусовага разъмеркавання? На гэтыя пытаньні адказвае праваабаронца, юрыст Валянцін СТЭФАНОВІЧ.

"Я стаўлюся да інстытуту разъмеркавання як да савецкага атавізму, калі людзі прымусова накіроўваюцца на працу. У нас паводле Канстытуцыі праца — гэта не абавязак, а права грамадзяніна.

Па-другое, паводле Канстытуцыі адкукация ў нас бясплатная. Але

нічога бясплатнага не бывае, фінансаванье адкукацыі фармуеца з дзяржаўнага бюджету, які фармуеца з падаткаў грамадзянаў. Гэта азначае, што грамадзяне аплучаюць гэтае навучанье сваім падаткамі на працягу ўсяго жыцця. Таму я лічу, што спаганяньне грашовых сродкаў, прымусовае разъмеркаванье абслютна неканстытуцыйныя.

Калі мы кажам пра рынковыя адносіны ў грамадзтве, то чалавек атрымлівае адкукацию найперш для сабе, а не для дзяржавы. Ён вольны працаўцаў, дзе ён хоча — можа з'ехаць з краіны і знайсці сабе іншыя месца жыцця.

Раней было палажэнье, што прадпрыемства, якое прымае чалавека, што не паехаў па разъмеркаваньні, павінна аплаціць ягонае

навучанье, а не сам ён. Тады людзі прости 2 гады працаўвалі дзесяці нелегальнай, а потым, калі гэты тэрмін заканчваўся, яны спакойна ўладкоўваліся на працу. Зараз жа адказнілася персаніфікаваная, і сам выпускнік плаціць за сябе.

Там застаюцца пэўныя выключэнні па здароўі і сямейных абставінах. Але адзін з варыянтаў выйсція — гэта ісці на атрыманьне другой вышэйшай адкукацыі, навучанье ў аспірантуры і дактарантуры.

Альбо навучачца платна. Зараз гэта атрымліваецца ў выніку таннай, чым калі вы не паедзеце па разъмеркаваньні, і заплаціце дзяржаве за поўны кошт вучобы. Той, хто вучыцца платна, атрымлівае "вольны дыплом", і працаўладкоўваецца самастойна".